

บทที่ 4

ผลการทดลองและบทวิเคราะห์

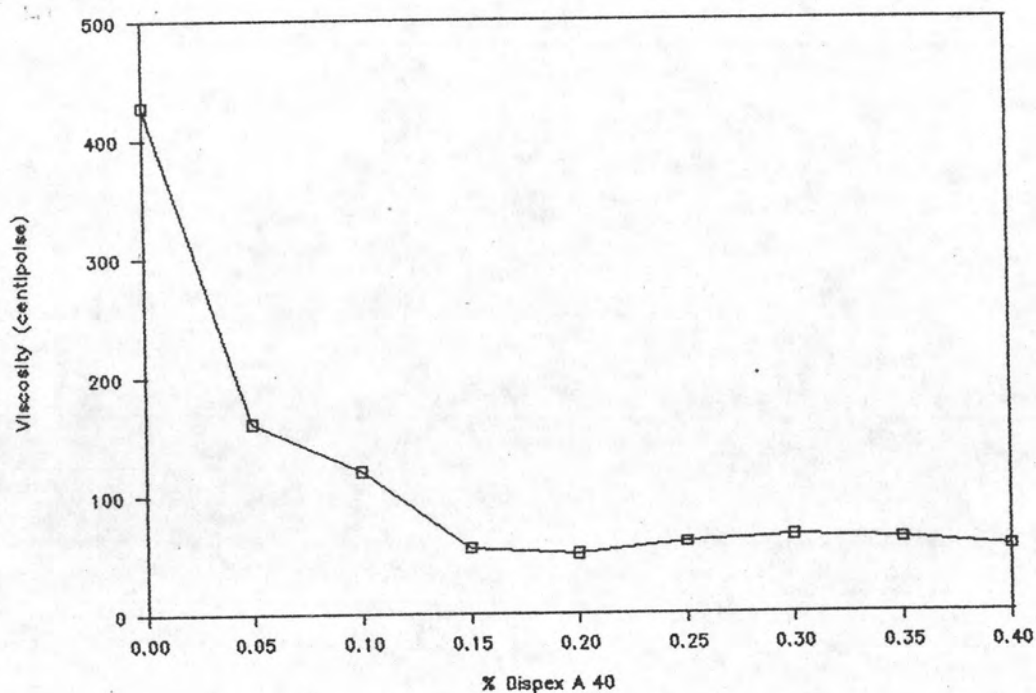
4.1 อิทธิพลของสารช่วยในการกระจายลอยตัวที่มีต่อการไหลตัวของสเลอรี

ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณของสารช่วยการกระจายลอยตัวกับความหนืดของสเลอรี ตัวอย่างที่เตรียมขึ้นใช้งานวิจัยครั้งนี้แสดงในตารางที่ 4.1 และกราฟรูปที่ 4.1 จากกราฟพบว่าความหนืดจะลดลงอย่างรวดเร็ว เมื่อเติมสารช่วยการกระจายลอยตัวลงไปเล็กน้อย และจะเริ่มคงที่เมื่อเติมถึงร้อยละ 0.2 รคน้ำหนัก เป็นต้นไป จึงใช้ค่านี้เป็นมาตรฐานในการทดลองขั้นต่อไป

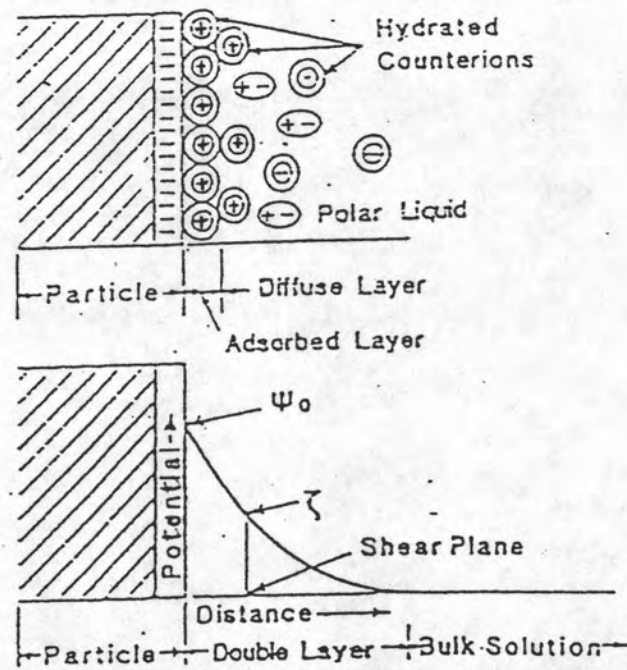
การกระจายลอยตัวของอนุภาคที่เกิดขึ้นเมื่ออยู่ในสารละลายอิเล็กโทรไลต์เป็นผลมาจากการเกิดขึ้นของอิเล็กทริกดับเบิลเลเยอร์ (Electric double layer) ชั้นที่ผิวของอนุภาค ทั้งนี้เพราะที่ผิวของอนุภาคจะมีโครงสร้างที่ไม่สมบูรณ์ เกิดเป็นผิวที่มีประจุไฟฟ้าซึ่งจะสามารถจับไอออนต่างๆ ที่มีประจุตรงกันข้ามในสารละลายเข้าหาตัวเองดังรูปที่ 4.2 จึงเกิดเป็นเยื่อบางๆ ดังกล่าวซึ่งทำให้มีศักย์ไฟฟ้าขึ้นที่ผิวซึ่งจะลดลงตามระยะห่างจากผิวอนุภาคนั้น (Reed, 1988) อนุภาคจะเกิดการลอยตัวได้ก็ต่อเมื่อมีแรงผลักดันระหว่างเยื่อบางๆ ที่เกิดขึ้นนี้

ตารางที่ 4.1 ความหนืดของสเลอรี่เมื่อเติมสารช่วยการกระจายลอยตัวที่ความเข้มข้นต่างๆ กัน

ความเข้มข้น (ร้อยละโดยน้ำหนัก)	ความหนืด (เซนติพอยส์)
0.00	427.2
0.05	160.8
0.10	120.0
0.15	55.2
0.20	50.4
0.25	60.0
0.30	65.8
0.35	62.4
0.40	55.2

รูปที่ 4.1 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความหนืดกับสารช่วยการกระจายลอยตัว

รูปที่ 4.2 การเกิดอิเลกทริกดับเบิลเลเยอร์ที่ผิวของอนุภาคและศักย์ไฟฟ้าที่ลดลง
(Reed, 1988)

4.2 การวิเคราะห์ผงตัวอย่าง

4.2.1 ลักษณะของผงตัวอย่าง

ลักษณะโดยทั่วไปของผงตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แสดงดังตารางที่ 4.2 พบว่า ขนาดของอนุภาคผงตัวอย่างที่วัดได้มีขนาดค่อนข้างเล็ก ส่วนมากไม่เกิน 6-8 ไมครอน ทั้งนี้เนื่องมาจากการวัดขนาดในการทดลองนี้ใช้วิธีการวัดแบบตกตะกอนด้วยแรงโน้มถ่วง (Gravity sedimentation) ซึ่งจะต้องกระจายผงตัวอย่างในของเหลว ทำให้อนุภาคเล็กๆ ที่เกาะกันอยู่เป็นก้อน (Aggregate) แยกออกจากกัน ขนาดที่วัดได้จึงเป็นขนาดของอนุภาคเล็กๆ เหล่านั้นไม่ใช่ขนาดของผงตัวอย่างที่เตรียมได้จริง

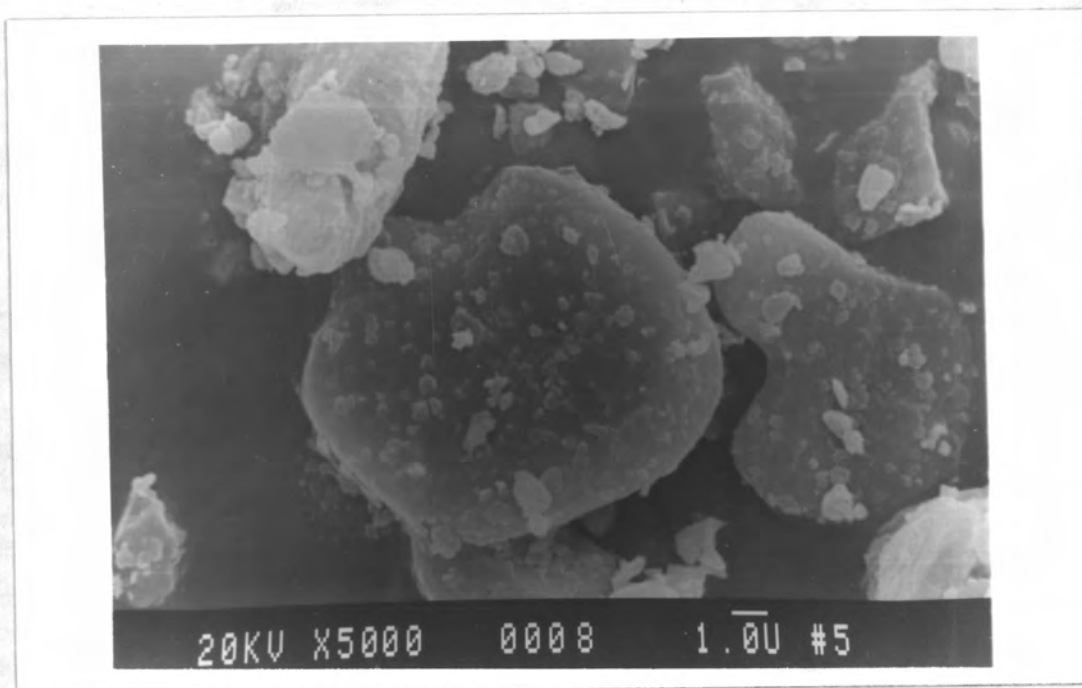
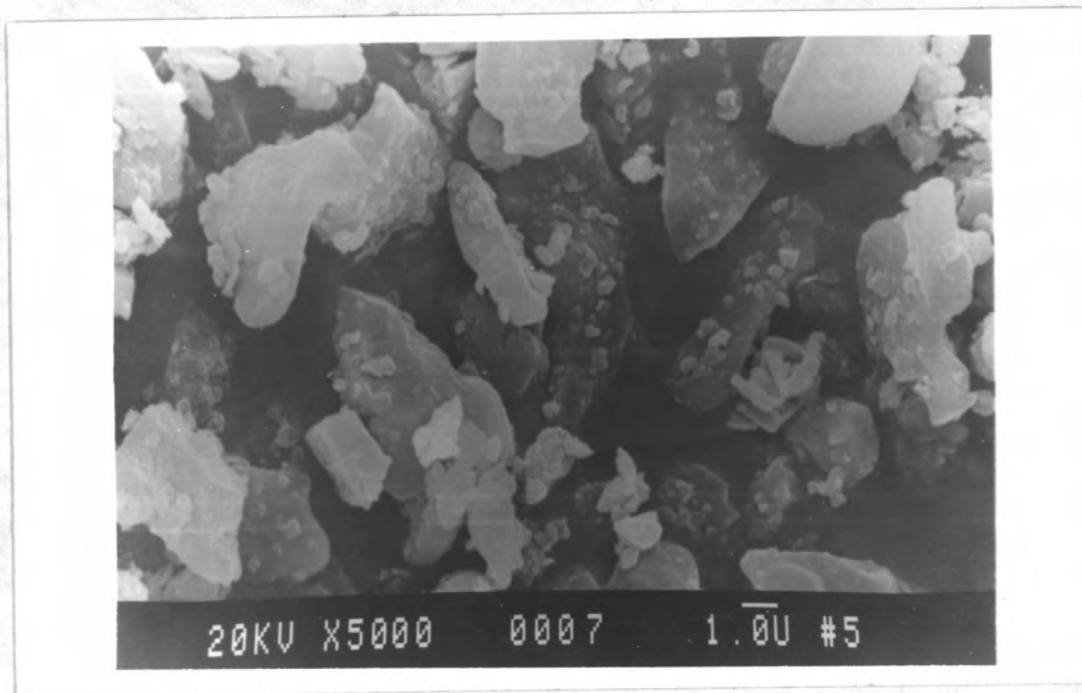
ค่าอัตราส่วนการบรรจุของผงตัวอย่างเท่ากับ 1.37 แสดงว่าผงตัวอย่างที่ได้มีการอัดตัวที่ดี แต่ว่าการไหลตัวมีอัตราค่ามาก เพียง 0.19 กรัมต่อวินาที ซึ่งเป็นผลมาจากการที่ผงตัวอย่างมีการอัดตัวที่ดี จึงเคลื่อนผ่านซึ่งกันและกันได้ค่อนข้างยาก ซึ่งอาจจะแก้ไขได้โดยการเติมสารช่วยในการหล่อลื่น เช่น อลูมิเนียมสเตียเรท (Aluminum stearate) เพื่อช่วยในการหล่อลื่นของผงตัวอย่างอลูมินา (Reed, 1988)

ตารางที่ 4.2 ลักษณะบางอย่างของผงตัวอย่าง

ลักษณะ	ค่าที่วัดได้
ความชื้น (ร้อยละโดยน้ำหนัก)	0.4
ความหนาแน่นบรรจุ (กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร)	1.09 (27.85) ¹
ความหนาแน่นหลังการเคาะ (กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร)	1.50 (38.20) ¹
อัตราส่วนการบรรจุ	1.37
ความว่างจาเพาะ (กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร)	3.57 (91.21) ¹
อัตราการใช้ (กรัมต่อวินาที)	0.19
ขนาดอนุภาค (ไมครอน) - ปริมาณสะสม ร้อยละ 10	1 - 1.5
- ปริมาณสะสม ร้อยละ 50	3 - 4
- ปริมาณสะสม ร้อยละ 90	6 - 8
พื้นที่ผิว (ตารางเมตรต่อกรัม)	2.70

หมายเหตุ : 1 ร้อยละของความหนาแน่นทางทฤษฎีได้จากข้อ 3.3.2 (3.914 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร)

ลักษณะรูปร่างของผงตัวอย่างแสดงดังรูปที่ 4.3 จากภาพถ่ายที่กำลังขยาย 5000 เท่า พบว่ามีอนุภาคขนาดเล็กจำนวนมากอยู่กระจายกันอย่างสม่ำเสมอ โดยมีอนุภาคขนาดใหญ่ที่มีลักษณะค่อนข้างกลมปะปนอยู่เล็กน้อย

รูปที่ 4.3 ภาพถ่ายอนุภาคผงตัวอย่างจากกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราด
ที่กำลังขยาย 5000 เท่า

4.2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีและทางเฟสของผงตัวอย่าง

เนื่องจากในระหว่างการทดลองแต่ละขั้นตอน ตัวอย่างจะต้องผ่านอุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งอาจจะทำให้เกิดสิ่งเจือปนลงไปในสารตั้งต้นได้ ไม่ว่าจะมาจากลูกบด, ตะแกรงร่อนสแตนเลสสตีล, ภาชนะบรรจุหรืออุปกรณ์ต่างๆ ดังนั้น ผลวิเคราะห์ทางเคมีของผงตัวอย่างจึงมีค่าแตกต่างจากที่คำนวณตามสูตร เนื่องจากมีสิ่งเจือปนที่คำนวณได้ในข้อ 3.3.1 (โดยใช้ผลวิเคราะห์ปริมาณธาตุของอลูมินา เอ 14 และกินชาวปราจินในตารางที่ 3.1 และ 3.2) อยู่เสมอ ผลเปรียบเทียบระหว่างค่าทั้งสองได้แสดงไว้ในตารางที่ 4.3 พบว่าในตัวอย่างมีอลูมินาน้อยกว่าที่ควรจะเป็น ในขณะที่มีธาตุอื่นๆ เพิ่มขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากสิ่งต่างๆ ที่ได้กล่าวมาแล้วนั่นเอง

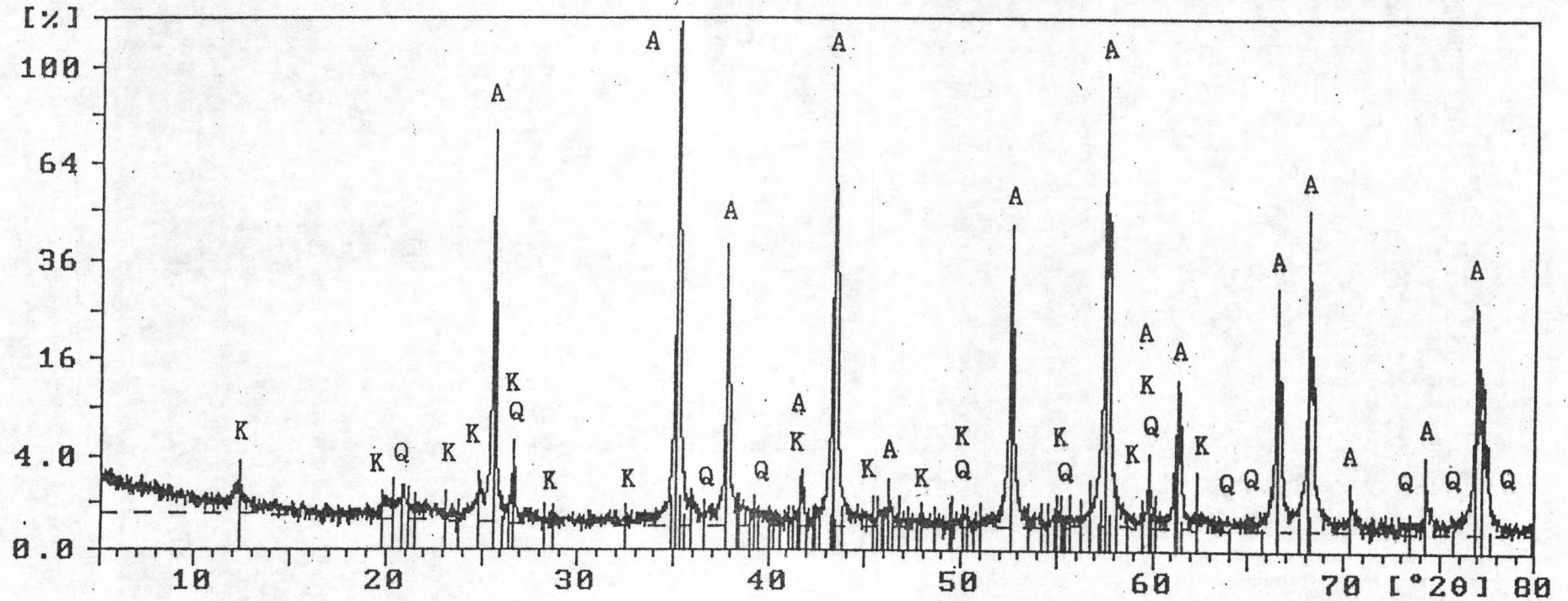
ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบปริมาณออกไซด์ที่สำคัญบางตัวระหว่างค่าที่คำนวณได้กับผงตัวอย่างที่เตรียมขึ้นจริง

ออกไซด์	ค่าคำนวณ	ผลวิเคราะห์
Al_2O_3	95.00	90.90
SiO_2	4.18	7.85
MgO	0.20	-
Na_2O	0.03	0.57
Fe_2O_3	0.08	0.29

ผลวิเคราะห์ทางเฟสของผงตัวอย่างก่อนเผา โดยเครื่องเอกซเรย์ดิฟแฟรคโตมิเตอร์ แสดงดังรูปที่ 4.4 ซึ่งจะเห็นว่ามิใช่มียอด (Peak) ที่ตรงกับลักษณะยอดของแร่อัลฟาอลูมินา (A) แค่นัยมากที่สุด ยอดที่เป็นของแร่กินชาวหรือเคลอซิลินาท์ (Kaolinite, K) และแร่หินเขี้ยวทูนาน (Quartz, Q) มีอยู่บ้างแต่เห็นไม่ชัดเจนนัก และไม่พบยอดอื่นๆ นอกเหนือจากยอดที่เป็นของแร่ทั้งสามชนิดนี้เลย

Sample ident.: Green Sample

4-Jul-1995 11:16

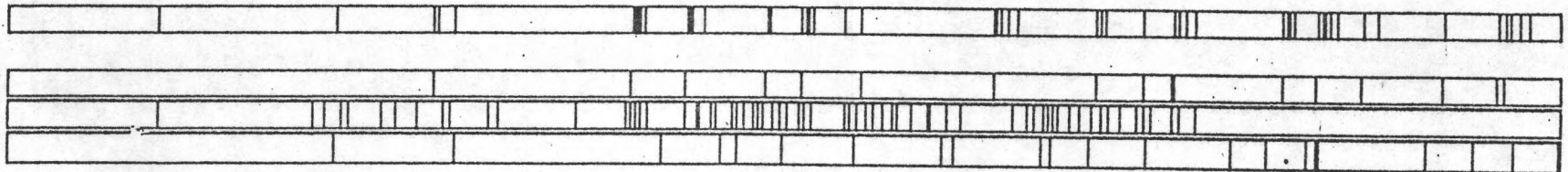

ตัวอย่าง

อัลฟาอะลูมินา (A)

เคโอลินานท์ (K)

ควอartz (Q)

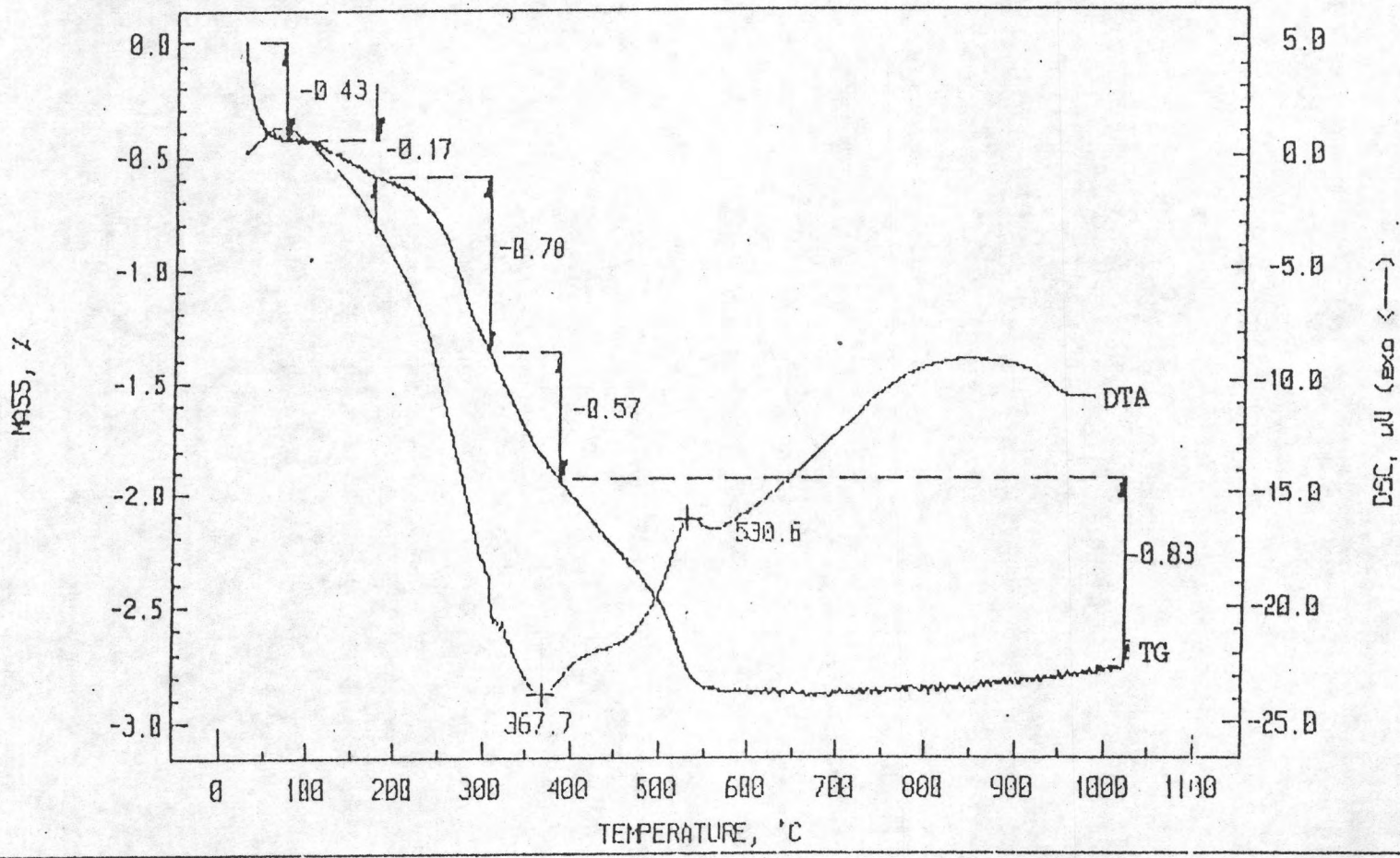
รูปที่ 4.4 ผลวิเคราะห์ทางแร่ของตัวอย่างก้อนเผา

4.2.3 การวิเคราะห์สมบัติทางความร้อนของผงตัวอย่าง

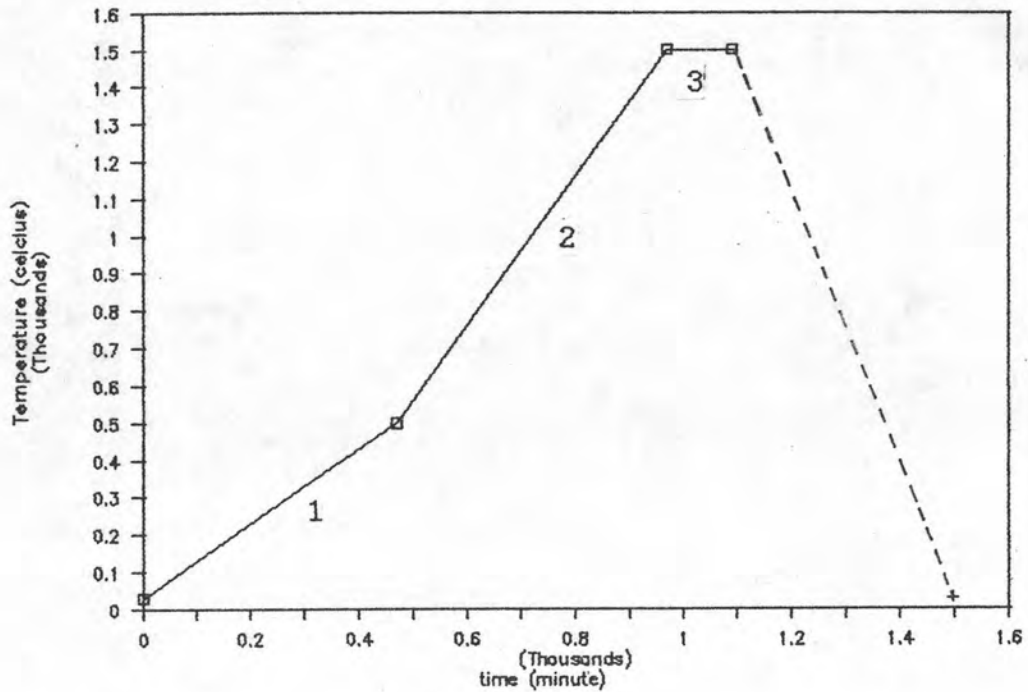
ผลวิเคราะห์สมบัติทางความร้อนของผงตัวอย่างแสดงได้ดังกราฟรูปที่ 4.5 ซึ่งพบว่าเมื่อเริ่มเผาจนอุณหภูมิสูงกว่า 100 องศาเซลเซียสไปเล็กน้อยจะเกิดปฏิกิริยาแบบคายความร้อน (ดูจากกราฟของ DTA) และมีการสูญเสียมวลรวดเร็วมากถึงร้อยละ 0.43 ปฏิกิริยาที่เกิดขึ้นในช่วงนี้คือการระเหยของน้ำที่มีอยู่ในผงตัวอย่างทั้งหมดไป (ตัวอย่างมีความชื้นประมาณร้อยละ 0.4) และหลังจากนั้นที่อุณหภูมิประมาณ 200 ถึง 500 องศาเซลเซียส จะเกิดปฏิกิริยาคลายความร้อนและมวลสารจะลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นผลมาจากการสลายตัวของสารช่วยการยึดเกาะตัว (ในที่นี้คือโพลีไวนิลแอลกอฮอล์) และน้ำในโครงสร้างของดิน จากกราฟ TG พบว่ามวลสารที่สูญเสียไปในช่วงนี้มีค่าประมาณร้อยละ 2.1 ซึ่งใกล้เคียงกับปริมาณสารช่วยการยึดเกาะตัวที่เติมลงไป (ร้อยละ 2.0) หลังจากจุดนี้ไปแล้วสารตัวอย่างจะมีการเปลี่ยนแปลงต่อไปอีกแต่แทบจะไม่มีการสูญเสียมวลสารไปอีกเลย ปฏิกิริยาช่วงนี้ก็คือการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างของอลูมินาและดินขาวในตัวอย่าง

จากผลวิเคราะห์ทางความร้อนของตัวอย่างที่ได้นี้ เราสามารถนำมาใช้ในการสร้างตารางการเผาขึ้นตัวอย่าง เพื่อให้ได้ชิ้นงานที่ดีที่สุด ไม่เกิดการแตกหักหรือมีสารอินทรีย์ตกค้างอยู่ในชิ้นงานได้ ดังรูปที่ 4.6 ซึ่งแสดงแผนภูมิการเผาขึ้นงานที่อุณหภูมิ 1500 องศาเซลเซียส โดยจะกำหนดเป็นอัตราการให้ความร้อนในช่วงอุณหภูมิต่างๆ ใกล้เคียงกับการเผาในเตาอุโมงค์ กล่าวคือ ในช่วงตั้งแต่อุณหภูมิห้องไปจนถึง 500 องศาเซลเซียสซึ่งเป็นช่วงที่มีการสูญเสียมวลสารนั้นจะให้อัตราการให้ความร้อนเป็น 1 องศาเซลเซียสต่อนาที โดยจะไม่แช่ (soak) เอาไว้ที่อุณหภูมินี้ (เส้นที่ 1) จากนั้นตั้งแต่ที่อุณหภูมิ 500 องศาเซลเซียสไปจนกระทั่งถึงอุณหภูมิสูงสุดที่ใช้ในการเผา จะให้ความร้อนในอัตรา 2 องศาเซลเซียสต่อนาที (เส้นที่ 2) และแช่เอาไว้ที่อุณหภูมิสูงสุดเป็นเวลานาน 2 ชั่วโมง (เส้นที่ 3) ก่อนจะทิ้งให้เย็นตัวลงในบรรยากาศภายในเตาเผา (เส้นประ)

DATE	: 13 Jun 1995	DESCRIPTION	SAMPLE	REFERENCE	
TIME	: 13:23:27	WEIGHT	mg	162.6	187.5
PROJECT I.D.	: NMRI	CHANNEL	RANGE	RAW	COR.
TEST I.D.	: N39	TEMPERATURE	4000	X	
SAMPLE	: Praolin Clay	MASS	500		010000
REFERENCE	: Al2O3	DSC	500	X	
HEATING RATE	: 10				
TEMP RANGE	: 20/1050				
ATMOSPHERE	: Static Air				
FLOW RATE	: ---				
INSTRUMENT	: NETZSCH STA 409 C				

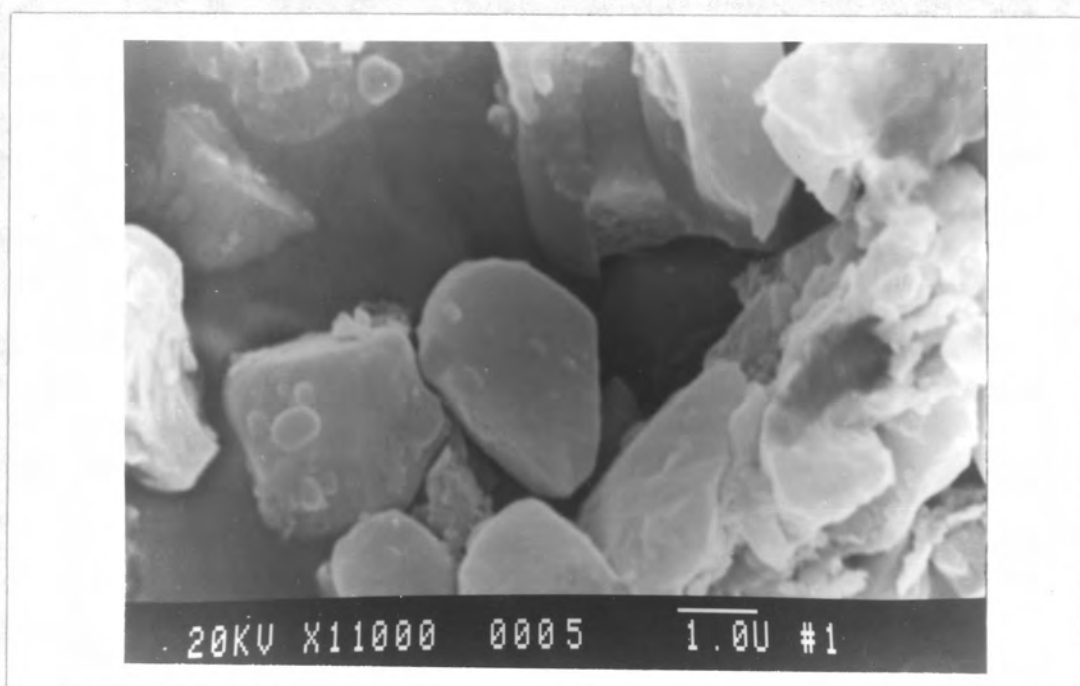
รูปที่ 4.5 ผลวิเคราะห์ทางความร้อนของผงตัวอย่างตั้งแต่อุณหภูมิห้องจนถึง 1000 องศาเซลเซียส

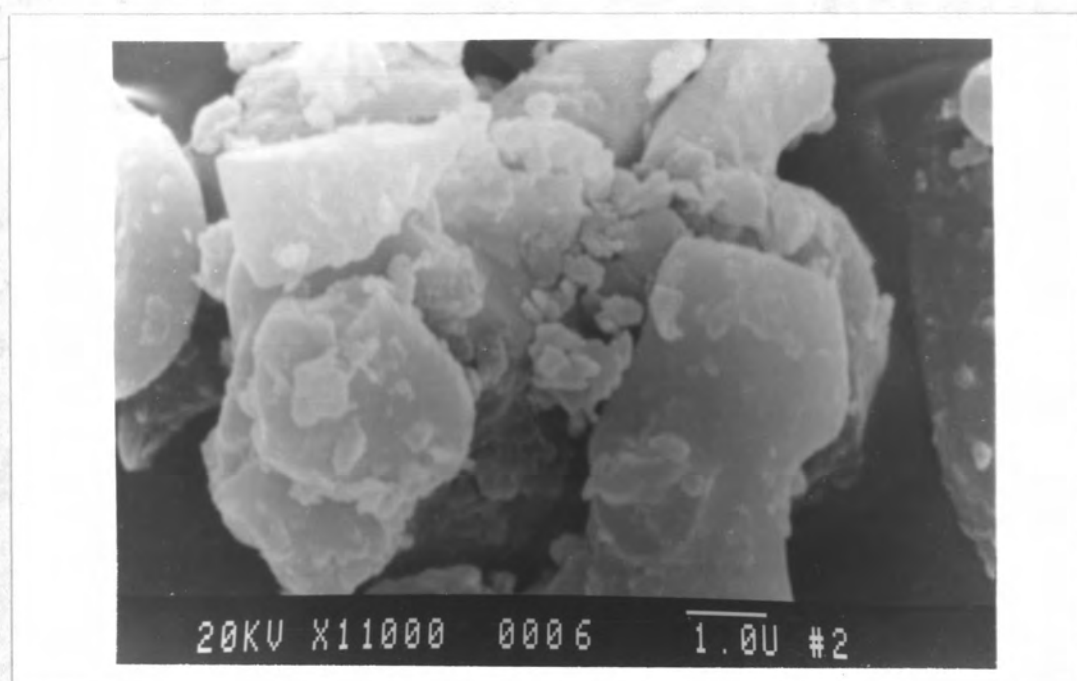
รูปที่ 4.6 แผนภูมิการเผาชิ้นงานที่อุณหภูมิ 1500 องศาเซลเซียส

4.3 ผลของความดันในการขึ้นรูปที่มีต่อตัวอย่าง

ภาพถ่ายฝักรอยแตกของตัวอย่างที่ขึ้นรูปที่ความดันต่างๆ จากกล้องจุลทรรศน์อิเล็กตรอนแบบส่องกราดแสดงในรูปที่ 4.7 พบว่าเมื่อความดันสูงขึ้น ลักษณะเกรนที่พบจะเกาะกันแน่นและมีขนาดใหญ่อันจะมีรูพรุนขนาดใหญ่อยู่ระหว่างเกรนเหล่านั้น ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างความดันที่ใช้ในการขึ้นรูปกับความหนาแน่นก่อนเผาของตัวอย่าง แสดงไว้บนตารางที่ 4.4 และกราฟรูปที่ 4.8 จากกราฟพบว่าเมื่อใช้ความดันเพิ่มขึ้นจะทำให้ความหนาแน่นสูงขึ้นตามลำดับ ค่าความหนาแน่นของชิ้นงานสูงกว่าร้อยละ 65 ซึ่งนับว่าสูงมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผงตัวอย่างที่เตรียมมามีอนุภาคขนาดเล็กจำนวนมาก และมีอนุภาคขนาดใหญ่อยู่กระจัดกระจาย เมื่อได้รับแรงอัดในระหว่างการขึ้นรูปอนุภาคขนาดใหญ่ เหล่านี้จะอัดตัวเข้าหากัน โดยมีอนุภาคขนาดเล็กเข้าไปแทรกตามช่องว่างระหว่างอนุภาคขนาดใหญ่ ดังรูปที่ 4.9 ทำให้ปริมาตรช่องว่างในเนื้อลดลง

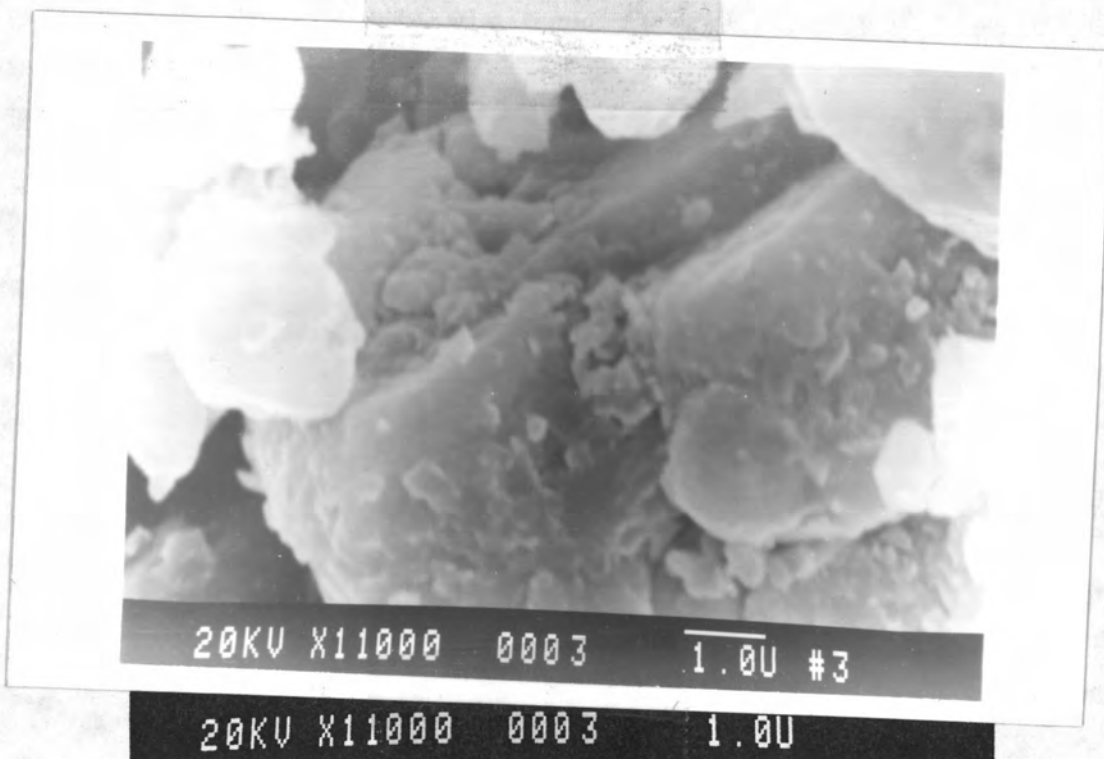

ก. 100 เมกะปาสกาล

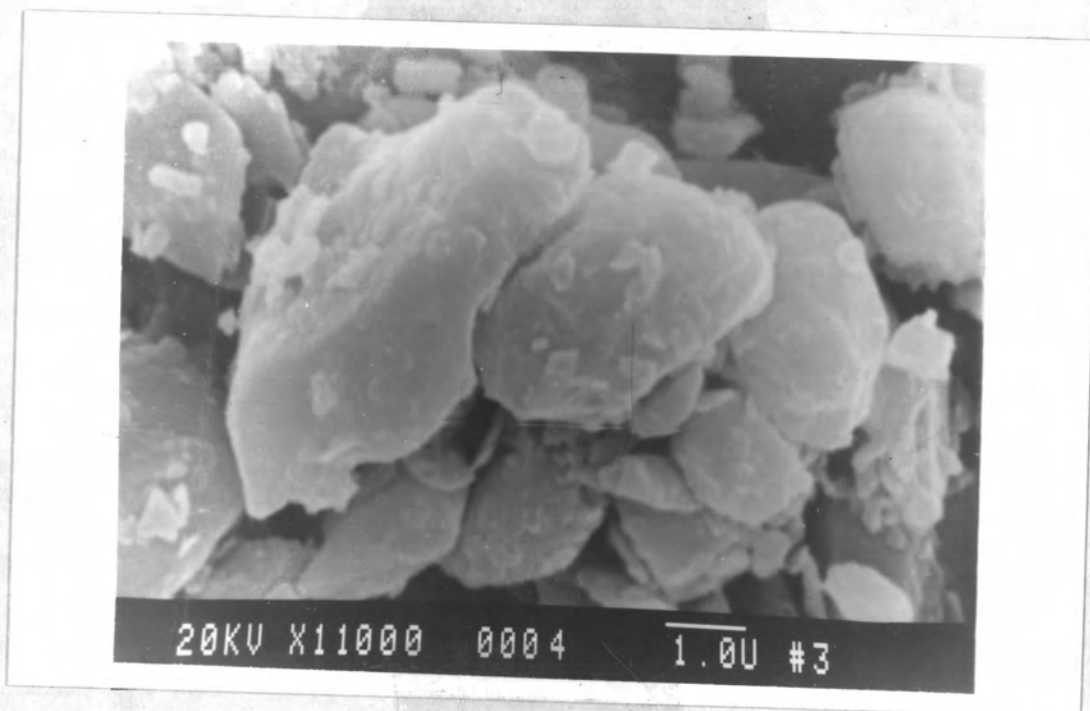

ข. 150 เมกะปาสกาล

รูปที่ 4.7 ภาพถ่ายพินรอมเทคของชิ้นงานที่ขึ้นรูปด้วยความดันต่างๆ กัน

ค. 200 เมกะปาสทาล

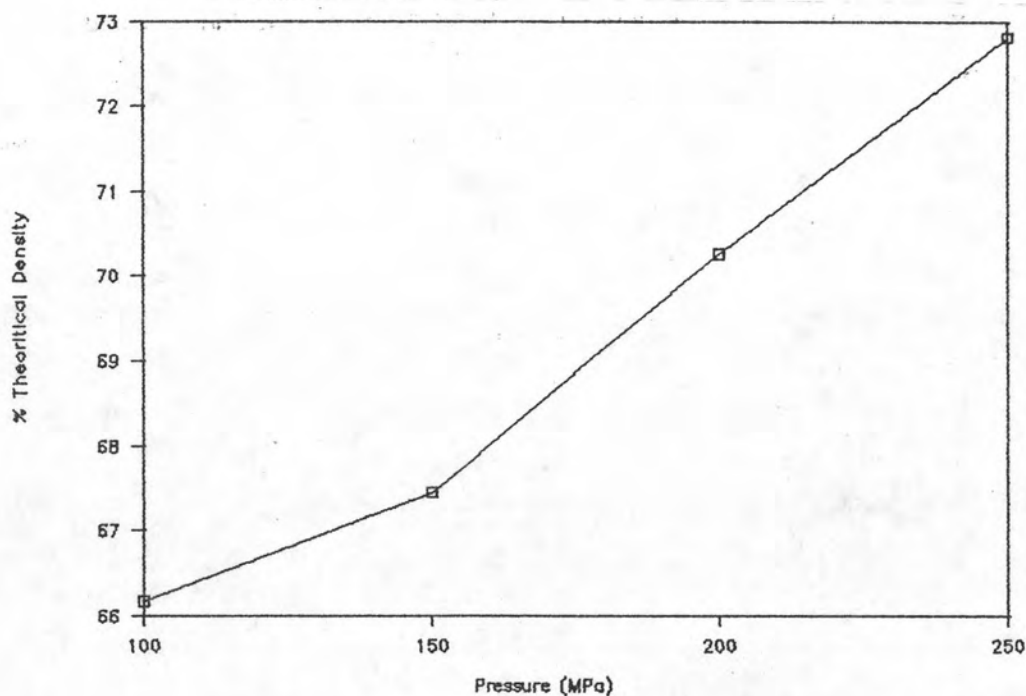
ข. 250 เมกะปาสทาล

รูปที่ 4.7 ภาพถ่ายผิวรอยแตกของชิ้นงานที่ขึ้นรูปด้วยความดันต่างๆ กัน

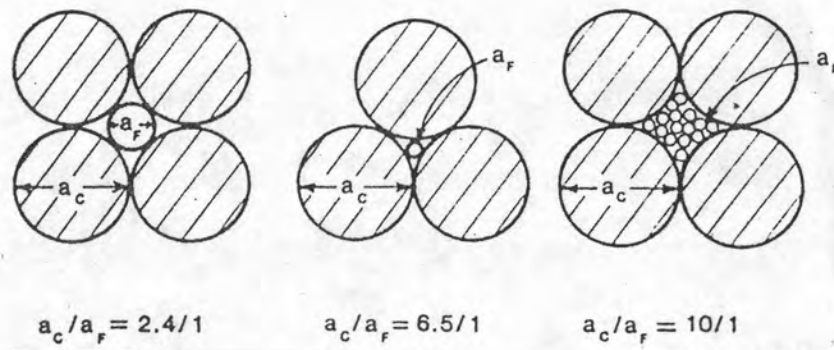
ตารางที่ 4.4 ความหนาแน่นของชิ้นตัวอย่างก่อนเผาเมื่อใช้ความดันในการขึ้นรูปต่างๆ กัน

ความดัน (เมกะปาสกาล)	ความหนาแน่น (กรัมต่อลูกบาศก์ เซนติเมตร)	ร้อยละของความ หนาแน่นทางทฤษฎี ¹
100	2.59	66.17 %
150	2.64	67.45 %
200	2.75	70.26 %
250	2.85	72.82 %

หมายเหตุ : ¹ความหนาแน่นทางทฤษฎีจากหัวข้อ 3.3.2 (3.914 กรัมต่อลูกบาศก์ เซนติเมตร)

รูปที่ 4.8 กราฟแสดงความสัมพันธ์ของความหนาแน่นทางทฤษฎีของชิ้นตัวอย่างก่อนเผา
กับความดันที่ใช้ในการขึ้นรูป

รูปที่ 4.9 การอัดตัวของอนุภาคขนาดเล็กภายในช่องว่างระหว่างอนุภาคขนาดใหญ่
(Reed, 1988)

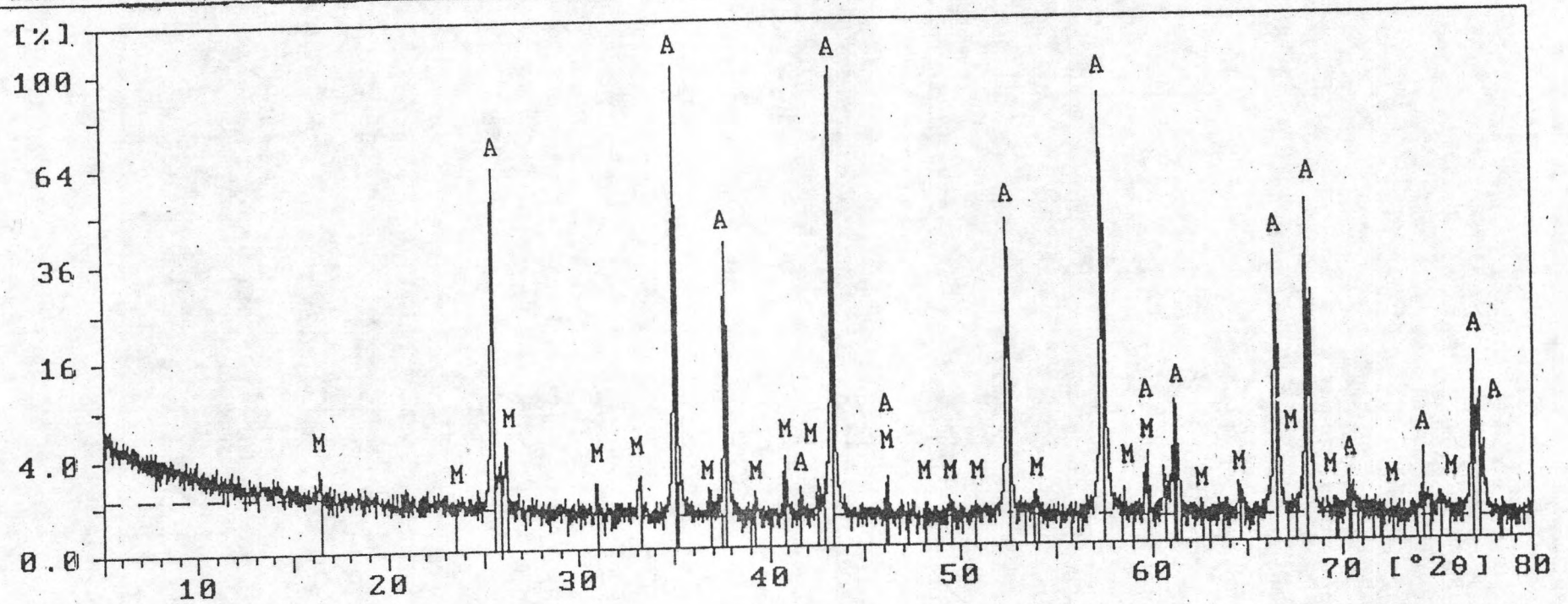
4.4 ผลของอุณหภูมิในการเผาที่มีต่อตัวอย่าง

4.4.1 การเปลี่ยนแปลงทางเฟสของตัวอย่างที่ผ่านการเผาแล้ว

ผลวิเคราะห์ทางเฟสของชิ้นตัวอย่างที่ขึ้นรูปที่ความดัน 250 เมกะปาสกาลและเผาที่อุณหภูมิ 1500 และ 1650 องศาเซลเซียส แสดงดังรูปที่ 4.10 ก. และ ข. ตามลำดับ เมื่อเปรียบเทียบกับตัวอย่างก่อนเผา (รูปที่ 4.4) แล้วจะพบว่ายอดของอัลฟาอลูมินาจะยังคงมีอยู่แม้จะเผาถึงอุณหภูมิถึง 1650 องศาเซลเซียสแล้วก็ตาม ส่วนยอดของแรคตินชาวและแรคตินเซียพทูนานที่มีอยู่ในตัวอย่างก่อนเผาหายไปทั้งหมดโดยมียอดของแรคคัลโลท์ (M) เกิดแทนที่ตามที่คาดไว้จากแผนภาพสมดุล (Phase diagram) ระหว่างอลูมินากับซิลิกาในรูปที่ 4.11 และเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างตัวอย่างที่เผาที่อุณหภูมิ 1500 และ 1650 องศาเซลเซียสพบว่าในตัวอย่างหลังจะเห็นยอดของแรคคัลโลท์ชัดเจนกว่า ซึ่งให้เห็นว่าการเพิ่มอุณหภูมิในการเผาจะทำให้เกิดการตกผลึกของแรคคัลโลท์จากเนื้อสารส่วนที่เป็นแก้วมากขึ้น ความเข้มข้นของผลึกแรคคัลโลท์ในเนื้อวัสดุมีมากขึ้น จึงทำให้ยอดของแรคคัลโลท์เด่นชัดขึ้น จากการเปรียบเทียบปริมาณโดยอาศัยการวัดความสูงของยอดสูงสุดของแรคคัลโลท์ ซึ่งอยู่ที่มุม 2θ ประมาณ 26 องศา (ระยะห่างระหว่างระนาบ, d-spacing ประมาณ 3.39) พบว่า ตัวอย่างที่เผาที่อุณหภูมิ 1650 องศาเซลเซียส น่าจะมีปริมาณแรคคัลโลท์ในเนื้อวัสดุมากกว่าตัวอย่างที่เผาที่อุณหภูมิ 1500 องศาเซลเซียสประมาณ 1.6 ถึง 1.9 เท่า (ความเข้มข้นร้อยละ 100 ของตัวอย่างในรูปที่ 4.10 ก. เท่ากับสัมมูลถนัม 1800 ครั้ง ในขณะที่ตัวอย่างในรูปที่ 4.10 ข. เท่ากับ 2000 ครั้ง)

Sample ident.: Fired 1500°C Sample

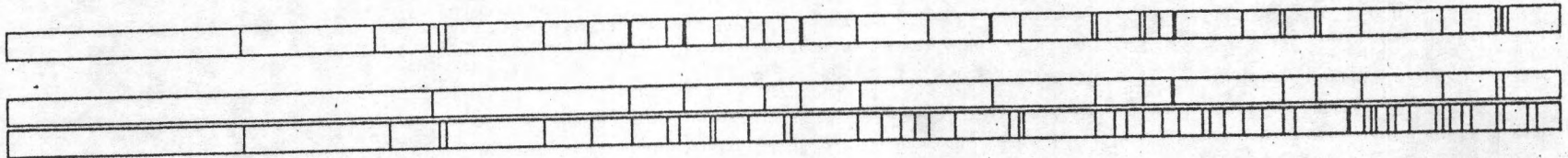
29-Aug-1995 9:48

ตัวอย่าง

อัลฟาอะลูมินา (A)

มัลลิต (M)

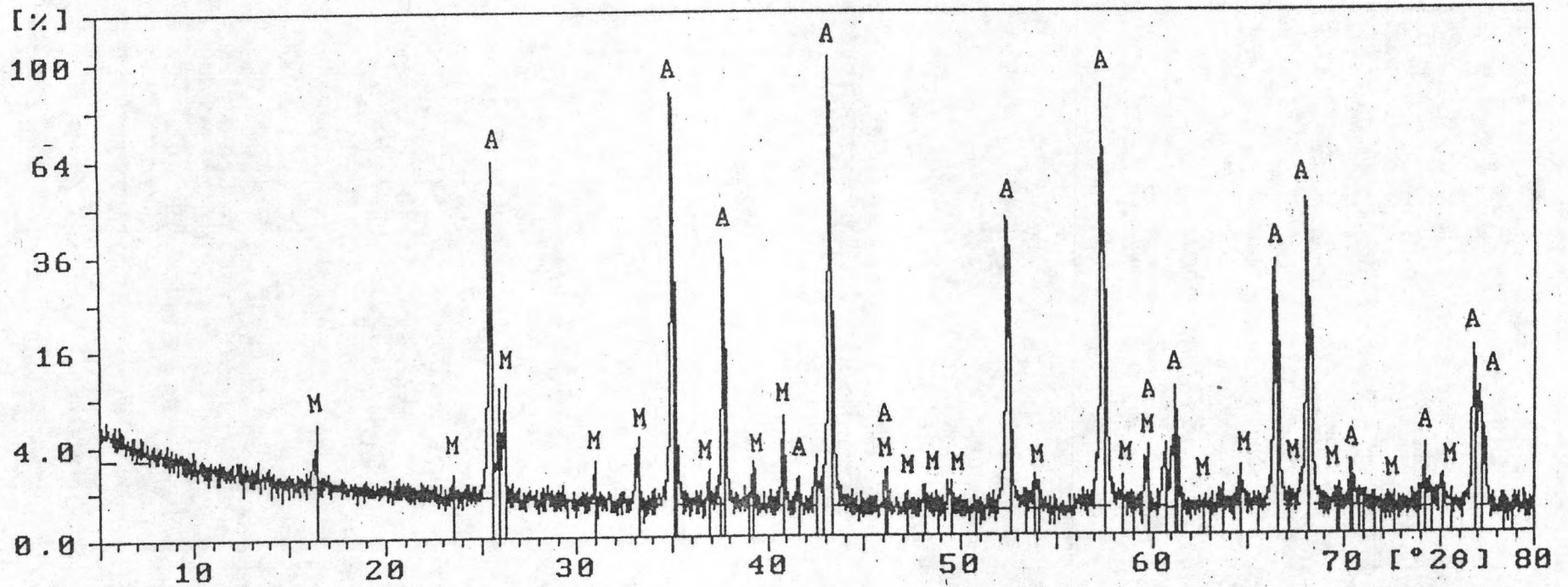

ก. 1500 องศาเซลเซียส

รูปที่ 4.10 ผลวิเคราะห์ทางแร่ของตัวอย่างที่ขึ้นรูปด้วยความดัน 250 เมกะปาสกาล และเผาที่อุณหภูมิต่างๆ

Sample ident.: Fired 1650°C Sample

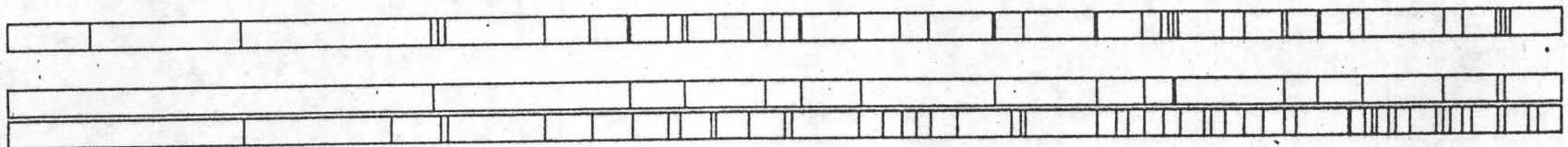
29-Aug-1995 10:55

ตัวอย่าง

อัลฟาอลูมินา (A)

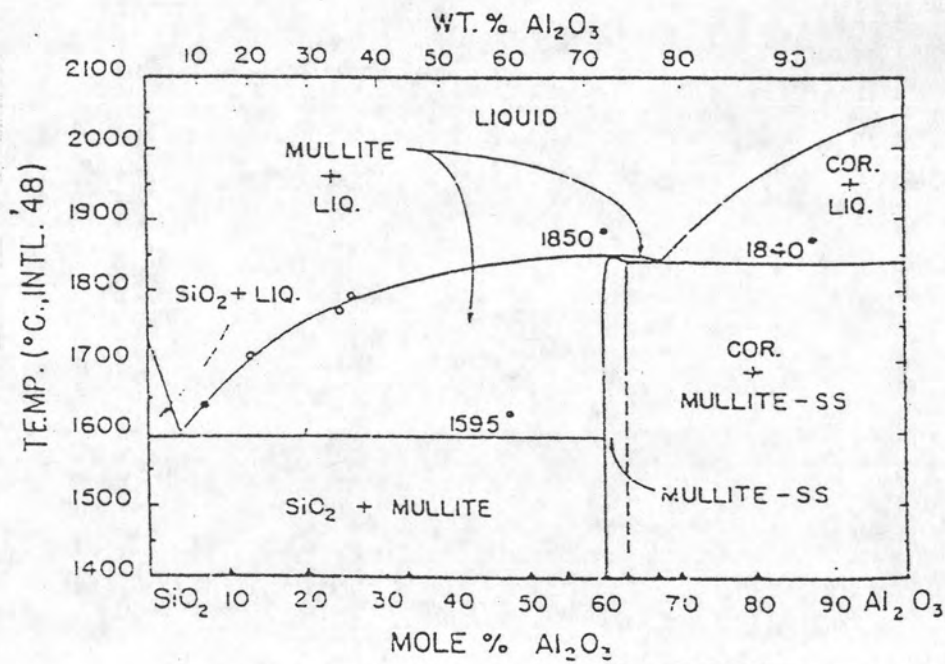
มัลลิว (M)

ข. 1650 องศาเซลเซียส

รูปที่ 4.10 ผลวิเคราะห์ทางแร่ของตัวอย่างที่ขึ้นรูปด้วยความดัน 250 เมกะปาสกาล

และเผาที่อุณหภูมิต่างๆ

รูปที่ 4.11 แผนภาพสมดุลระหว่างอุณหภูมิกับซิลิกาที่อุณหภูมิสูงกว่า 1400 องศาเซลเซียส
(Aramaki และ Roy, 1954)

4.4.2 ผลของความดันในการขึ้นรูปและอุณหภูมิในการ เผาต่อโครงสร้างของตัวอย่าง

ความสัมพันธ์ระหว่างความดันในการขึ้นรูปและอุณหภูมิในการ เผากับการหดตัวของตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.5 และกราฟรูปที่ 4.12

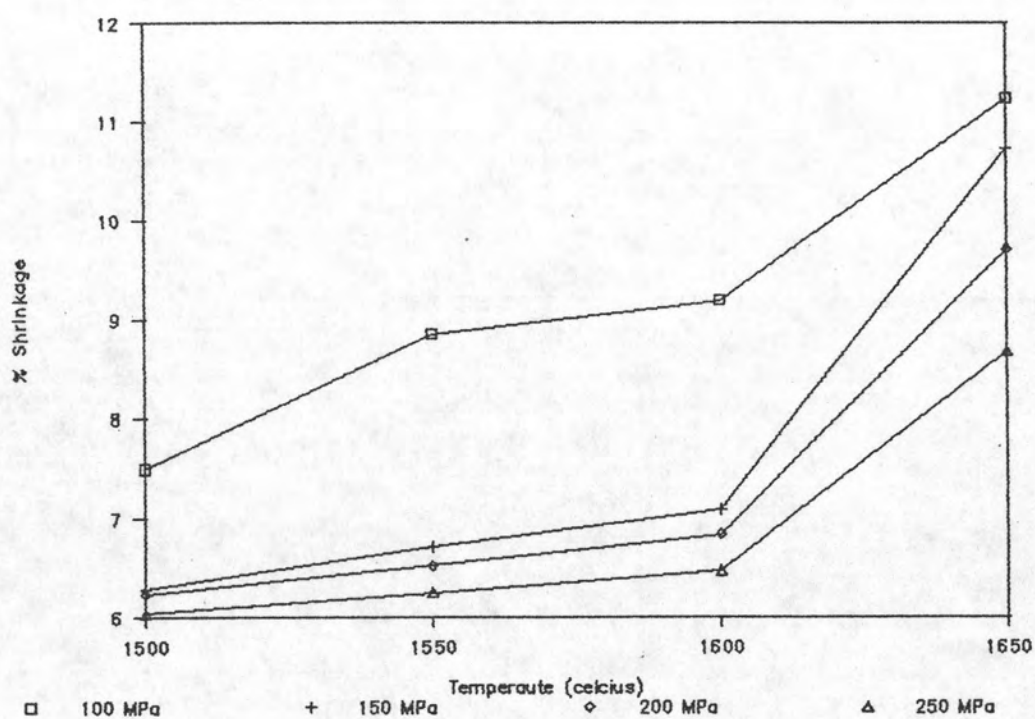
ความสัมพันธ์ระหว่างความดันในการขึ้นรูปและอุณหภูมิในการ เผากับความหนาแน่นของตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.6 และกราฟรูปที่ 4.13

ความสัมพันธ์ระหว่างความดันในการขึ้นรูปและอุณหภูมิในการ เผากับปริมาตรรูพรุนในเนื้อตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.7 และกราฟรูปที่ 4.14

ความสัมพันธ์ระหว่างความดันในการขึ้นรูปและอุณหภูมิในการ เผากับการดูดซึมน้ำของตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.8 และกราฟรูปที่ 4.15

ตารางที่ 4.5 ร้อยละของการหดตัวของตัวอย่างที่ขึ้นรูปและเผาที่ความดันและอุณหภูมิต่างๆ กัน

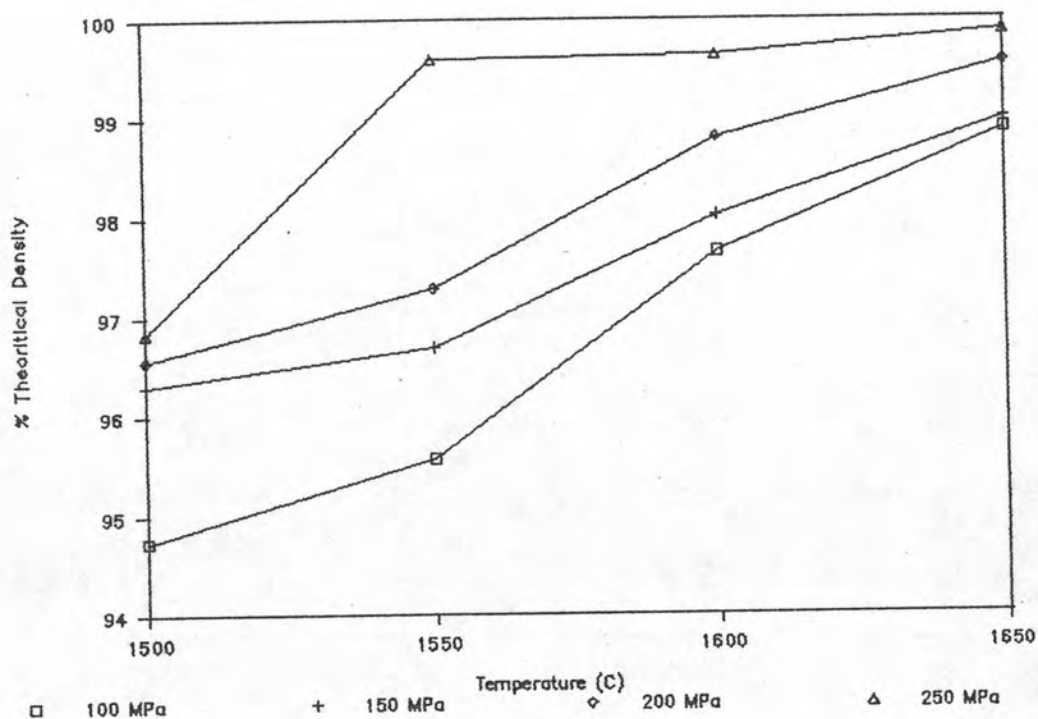
อุณหภูมิ ในการเผา (องศาเซลเซียส)	ความดันที่ใช้ขึ้นรูป (เมกะปาสกาล)			
	100	150	200	250
1500	7.50 %	6.28 %	6.23 %	6.03 %
1550	8.86 %	6.72 %	6.52 %	6.25 %
1600	9.20 %	7.09 %	6.84 %	6.47 %
1650	11.24 %	10.73 %	9.71 %	8.69 %

รูปที่ 4.12 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความดันที่ใช้ในการขึ้นรูปและอุณหภูมิในการเผากับร้อยละของการหดตัวของตัวอย่าง

ตารางที่ 4.6 ร้อยละของความหนาแน่นทางทฤษฎีของตัวอย่างที่ขึ้นรูปและเผาที่ความดันและอุณหภูมิต่างๆ กัน (ความหนาแน่นทางทฤษฎีเท่ากับ 3.914 กรัมต่อลูกบาศก์เซนติเมตร)

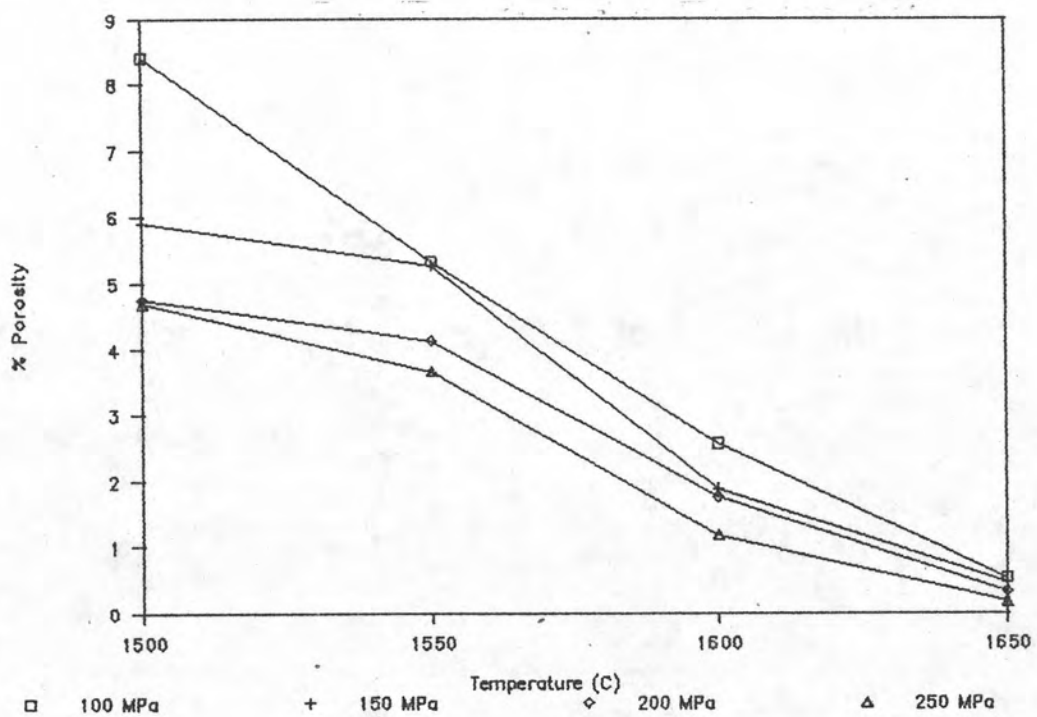
อุณหภูมิ ในการเผา (องศาเซลเซียส)	ความดันที่ใช้ขึ้นรูป (เมกะปาสกาล)			
	100	150	200	250
1500	94.73 %	96.31 %	96.56 %	96.83 %
1550	95.57 %	96.69 %	97.29 %	99.59 %
1600	97.65 %	98.01 %	98.80 %	99.63 %
1650	98.88 %	98.99 %	99.55 %	99.88 %

รูปที่ 4.13 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความดันที่ใช้ในการขึ้นรูปและอุณหภูมิในการเผากับร้อยละของความหนาแน่นทางทฤษฎีของตัวอย่าง

ตารางที่ 4.7 ร้อยละของปริมาณรูพรุนในเนื้อตัวอย่างที่ขึ้นรูปและ เเผาที่ความดัน และอุณหภูมิต่างๆ กัน

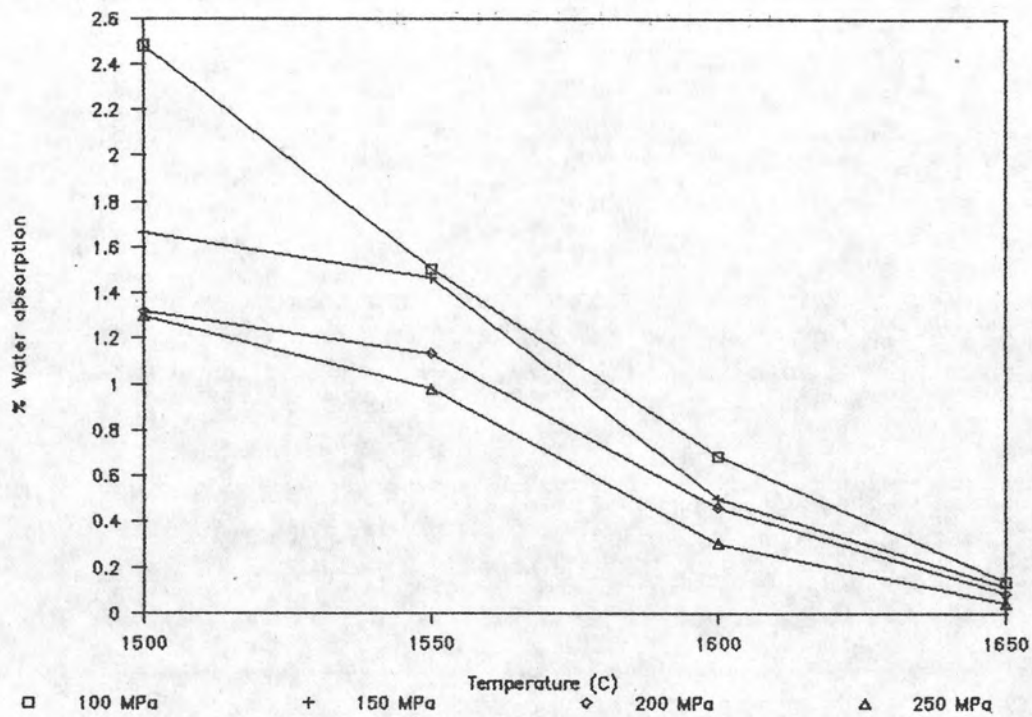
อุณหภูมิ ในการเผา (องศาเซลเซียส)	ความดันที่ใช้ขึ้นรูป (เมกะปาสกาล)			
	100	150	200	250
1500	8.415 %	5.907 %	4.745 %	4.688 %
1550	5.326 %	5.261 %	4.129 %	3.665 %
1600	2.564 %	1.877 %	1.759 %	1.178 %
1650	0.532 %	0.457 %	0.331 %	0.179 %

รูปที่ 4.14 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความดันที่ใช้ในการขึ้นรูปและอุณหภูมิในการเผา กับร้อยละปริมาณรูพรุนของตัวอย่าง

ตารางที่ 4.8 ร้อยละของการดูดซึมน้ำของตัวอย่างที่ขึ้นรูปและ เเผาที่ความดัน และอุณหภูมิต่างๆ กัน

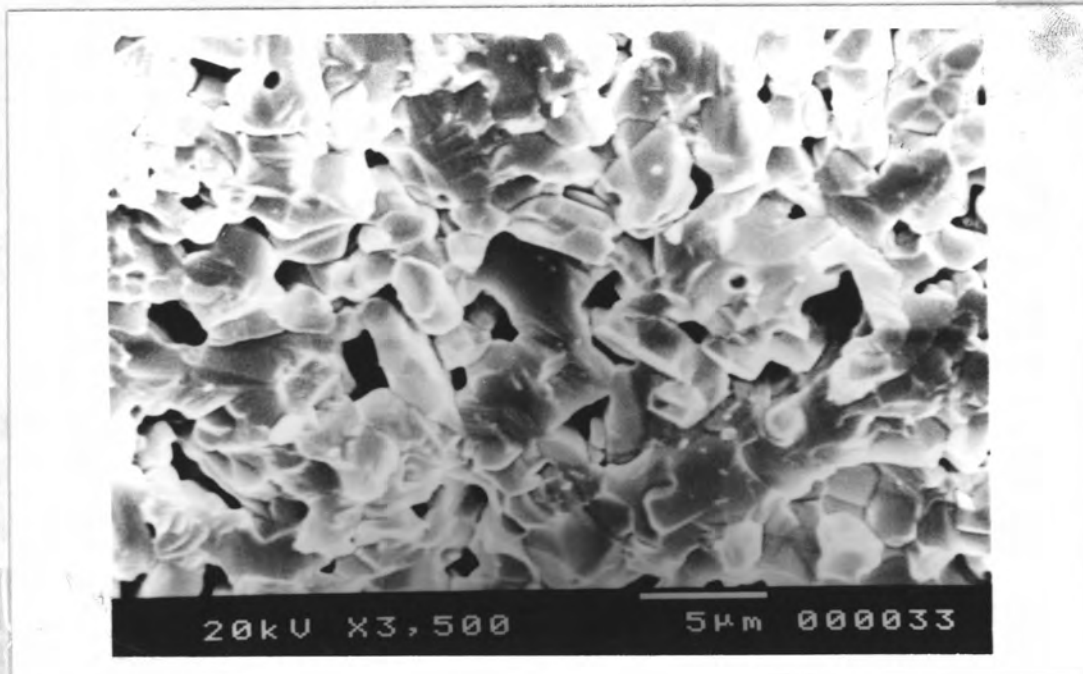
อุณหภูมิ ในการเผา (องศาเซลเซียส)	ความดันที่ใช้ขึ้นรูป (เมกะปาสกาล)			
	100	150	200	250
1500	2.481 %	1.666 %	1.318 %	1.298 %
1550	1.504 %	1.467 %	1.135 %	0.979 %
1600	0.687 %	0.499 %	0.463 %	0.306 %
1650	0.138 %	0.118 %	0.085 %	0.046 %

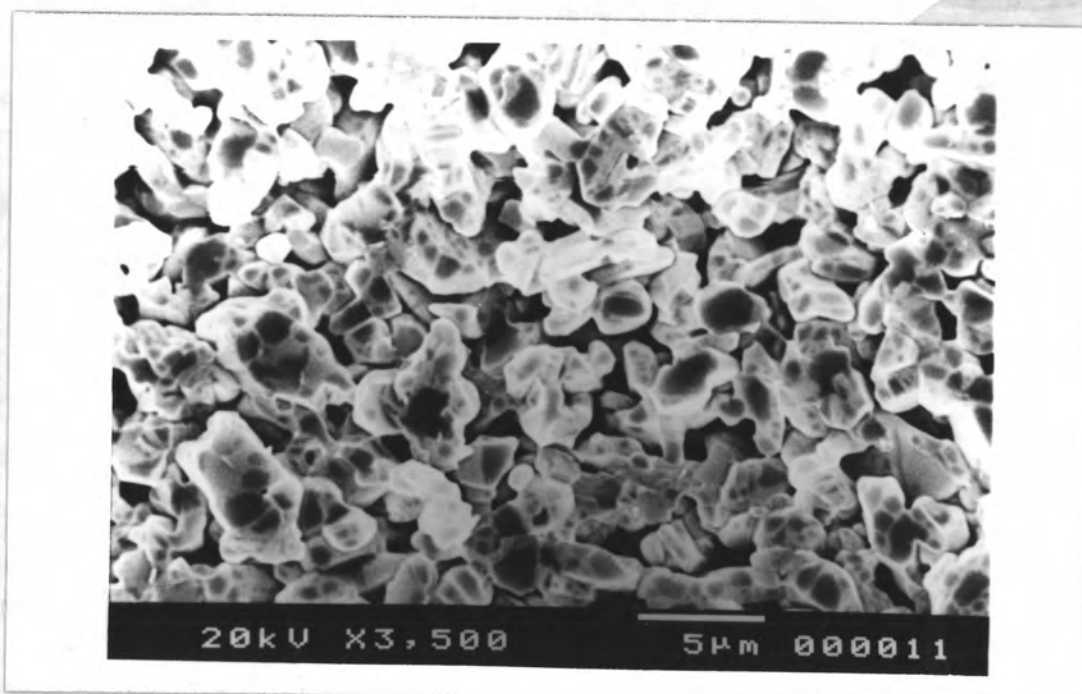
รูปที่ 4.15 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความดันที่ใช้ในการขึ้นรูปและอุณหภูมิในการเผา กับร้อยละของการดูดซึมน้ำของตัวอย่าง

จากผลการทดลองแสดงว่า เมื่อเพิ่มอุณหภูมิในการเผาไหม้จะมีผลทำให้การหดตัวและความหนาแน่นของตัวอย่างเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่อใช้ความดันในการขึ้นรูปไม่มากนัก ผลของอุณหภูมิในการเผาไหม้จะแสดงให้เห็นเด่นชัดมากขึ้น เช่นตัวอย่างที่ขึ้นรูปที่ความดัน 100 เมกะปาสกาลนั้นจะมีการหดตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 7.50 เป็น 11.24 และความหนาแน่นจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 94.61 เป็น 98.88 ของความหนาแน่นทางทฤษฎีเมื่อเพิ่มอุณหภูมิในการเผาไหม้จาก 1500 มาเป็น 1650 องศาเซลเซียส ในขณะที่เมื่อขึ้นรูปด้วยความดันที่สูงขึ้น การเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากอุณหภูมิในการเผาไหม้จะไม่มากนัก เช่นตัวอย่างที่ขึ้นรูปที่ความดัน 250 เมกะปาสกาลการหดตัวจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.03 เป็น 8.69 และความหนาแน่นจะมีค่าเพิ่มจากร้อยละ 96.83 ไปเป็น 99.80 ของความหนาแน่นทางทฤษฎีในช่วงอุณหภูมิเดียวกัน และเช่นเดียวกัน ผลจากความดันในการขึ้นรูปก็จะทำให้การหดตัวและความหนาแน่นเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะในตัวอย่างที่เผาที่อุณหภูมิค่า

ค่าการดูดซึมน้ำและปริมาณรูพรุนก็จะแสดงแนวโน้มคล้ายกัน กล่าวคือจะลดลงเมื่อเพิ่มความดันในการขึ้นรูป และ/หรือ อุณหภูมิในการเผา จุดที่น่าสนใจก็คือตัวอย่างที่เผาที่อุณหภูมิสูงกว่า 1600 องศาเซลเซียสจะมีค่าลดลงอย่างมาก จากตัวอย่างที่เผาที่อุณหภูมิ 1550 องศาเซลเซียสซึ่งมีปริมาณรูพรุนถึงประมาณร้อยละ 3 ถึง 5 และการดูดซึมน้ำร้อยละ 0.9 ถึง 1.5 เหลือเพียงปริมาณรูพรุนร้อยละ 1 ถึง 2.5 และการดูดซึมน้ำร้อยละ 0.3 ถึง 0.6 เท่านั้นเมื่อเผาถึงอุณหภูมิ 1600 องศาเซลเซียส รูปที่ 4.16 แสดงภาพถ่ายฝักรอยแตกของชิ้นงานที่ขึ้นรูปด้วยความดัน 100 และ 250 เมกะปาสกาลและเผาที่อุณหภูมิ 1500 และ 1650 องศาเซลเซียสตามลำดับ แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่า การเพิ่มอุณหภูมิในการเผาตัวอย่างจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างภายในอย่างมาก ตัวอย่างที่เผาที่อุณหภูมิ 1650 องศาเซลเซียสจะมีขนาดเกรนโตกว่าและมีรูพรุนขนาดใหญ่จำนวนมากและการแตกจะเป็นแบบแตกภายในเกรน ผิดกับตัวอย่างที่เผาที่อุณหภูมิ 1500 องศาเซลเซียสซึ่งเกรนละเอียดกว่าและมีรูพรุนขนาดเล็กกระจายอยู่อย่างสม่ำเสมอและการแตกจะเป็นแบบแตกตามบริเวณขอบเกรน ในขณะที่ตัวอย่างที่ขึ้นรูปด้วยความดันต่างกันแต่เผาที่อุณหภูมิเดียวกันจะมีโครงสร้างที่คล้ายคลึงกัน แต่ขนาดเกรนจะใหญ่ขึ้นเมื่อเพิ่มความดันในการขึ้นรูป ขนาดเกรนที่วัดได้จากตัวอย่างที่ขึ้นรูปด้วยความดัน 100 เมกะปาสกาลและเผาที่อุณหภูมิ 1500 และ 1650 องศาเซลเซียสจะมีค่าประมาณ 2.28 และ 3.48 ไมครอนตามลำดับ ในขณะที่ตัวอย่างที่ขึ้นรูปด้วยความดัน 250 เมกะปาสกาลและเผาที่อุณหภูมิ 1500 และ 1650 องศาเซลเซียสจะมีขนาดเกรนประมาณ 2.51 และ 4.86 ไมครอนตามลำดับ

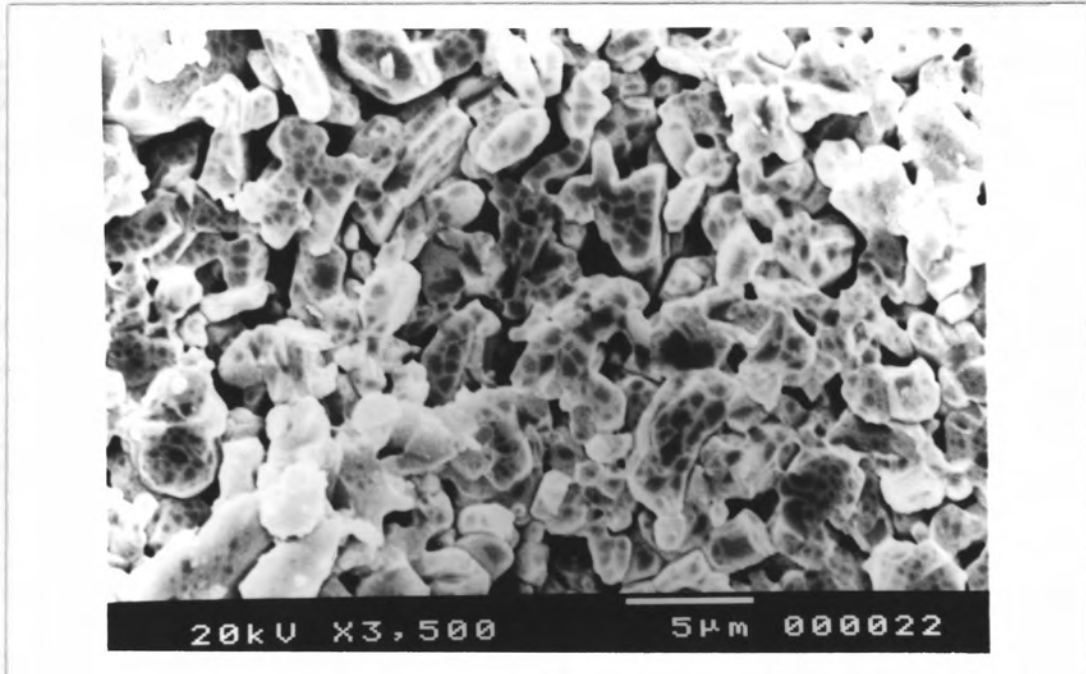

ก. 100 เมกะปาสกาล/1500 องศาเซลเซียส

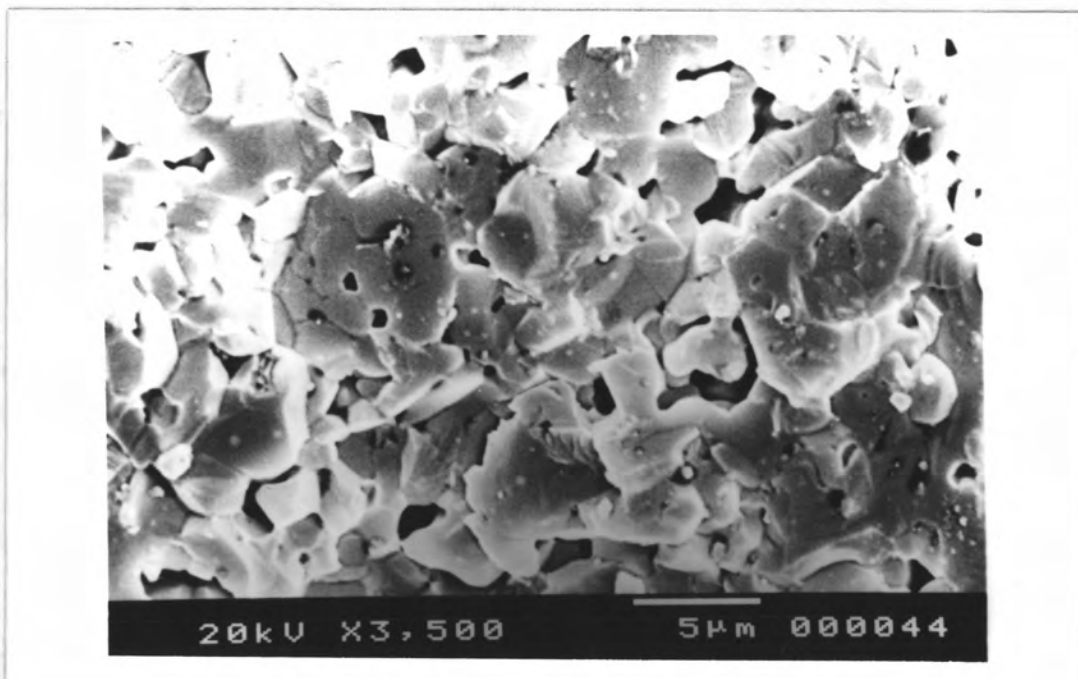

ข. 100 เมกะปาสกาล/1650 องศาเซลเซียส

รูปที่ 4.16 ภาพถ่ายฉัวยรอยแตกของชิ้นงานที่ขึ้นรูปด้วยความดันและ เเผาที่อุณหภูมิต่างๆ กัน

ค. 250 เมกะปาสกาล/1500 องศาเซลเซียส

ข. 250 เมกะปาสกาล/1650 องศาเซลเซียส

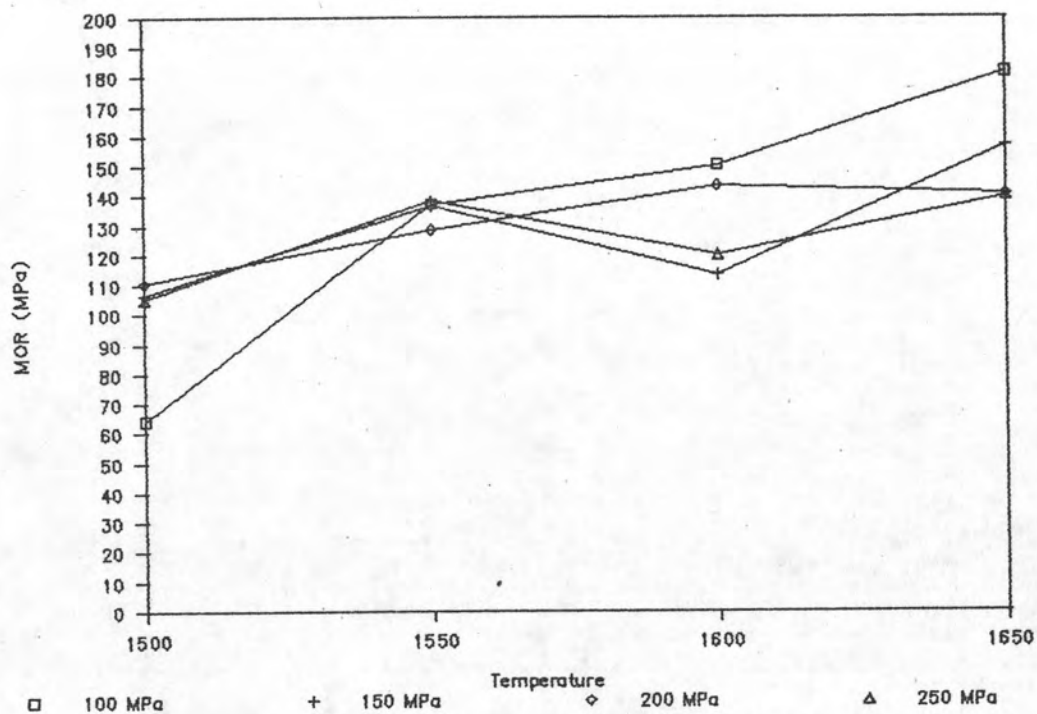
รูปที่ 4.16 ภาพถ่ายฟิวไรนแตกของชิ้นงานที่ขึ้นรูปด้วยความดันและ เเผาที่อุณหภูมิต่างๆ กัน

4.4.3 ผลของความดันในการขึ้นรูปและอุณหภูมิในการ เผาต่อความแข็งแรง เชิงกลของตัวอย่าง

ความสัมพันธ์ระหว่างความดันในการขึ้นรูปและอุณหภูมิในการ เผาตัวอย่างกับค่าปริมาตรของการแตกหักแสดงได้ดังตารางที่ 4.9 และกราฟรูปที่ 4.17 ผลที่ได้แสดงให้เห็นถึงความแปรปรวนของแนวโน้มเล็กน้อย ทั้งนี้เนื่องมาจากการ เตรียมตัวอย่างที่ไม่สามารถหาได้สม่ำเสมอเหมือนกันทุกชิ้นได้ อาทิเช่น พื้นที่หน้าตัดของตัวอย่างที่เตรียมขึ้นมักจะมีรูปร่าง เบี้ยวมาจากวงกลมที่สมบูรณ์อยู่เสมอ ซึ่งเป็นสาเหตุทำให้การกระจายแรงกดเป็นไปอย่างไม่สม่ำเสมอ เช่นเดียวกับรอยแตก (Crack) และตำหนิ (Flaw) ต่างๆ ภายในเนื้อซึ่งอาจจะเกิดขึ้นในระหว่างการขึ้นรูปก็จะมีผลทำให้ความแข็งแรงของวัสดุลดลงมาก แต่ก็พอจะสรุปได้ว่าการเพิ่มอุณหภูมิในการ เผาโดยทั่วไปจะมีผลทำให้ความแข็งแรงของตัวอย่างสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งตัวอย่างที่อัดด้วยความดันไม่มากนัก เช่นตัวอย่างที่ขึ้นรูปด้วยความดัน 100 เมกะปาสกาลจะแสดงให้เห็นอิทธิพลของอุณหภูมิในการ เผาอย่างชัดเจน โดยความแข็งแรงจะเพิ่มขึ้นจาก 64.3 เมกะปาสกาลเป็น 181.5 เมกะปาสกาลเมื่อเพิ่มอุณหภูมิในการ เผาจาก 1500 องศาเซลเซียสเป็น 1650 องศาเซลเซียส ในขณะที่ตัวอย่างที่ขึ้นรูปด้วยความดัน 250 เมกะปาสกาลจะเพิ่มจาก 105 เมกะปาสกาลเป็น 139.9 เมกะปาสกาล ส่วนการเปลี่ยนแปลงความดันในการอัดขึ้นรูปจะผลต่อความแข็งแรงต่างกันไป โดยตัวอย่างที่เผาที่อุณหภูมิต่ำๆ เช่น 1500 องศาเซลเซียส การเพิ่มความดันจะทำให้ความแข็งแรง เพิ่มขึ้นในขณะที่ตัวอย่างที่เผาที่อุณหภูมิสูงกว่านี้ การเพิ่มความดันในการขึ้นรูปกลับจะทำให้ความแข็งแรงลดลง ทั้งนี้เนื่องจากความแข็งแรงของวัสดุจะขึ้นอยู่กับปัจจัยหลัก 2 ประการคือความหนาแน่นและขนาดของเกรน ในกรณีของตัวอย่างที่ขึ้นรูปด้วยความดันต่ำ การเพิ่มอุณหภูมิในการ เผาจะทำให้ความหนาแน่นเพิ่มขึ้นมาก (จากตารางที่ 4.6) อิทธิพลของความหนาแน่นจึงส่งผลเด่นชัดกว่า แต่ในการขึ้นรูปด้วยความดันสูง การเพิ่มอุณหภูมิจะทำให้ความหนาแน่นเพิ่มขึ้นไม่มากนัก อิทธิพลของขนาดเกรนที่ใหญ่ขึ้นอันเนื่องมาจากการเพิ่มอุณหภูมิในการ เผาจะทำให้ความแข็งแรงจึงลดลงไป โดยค่าปริมาตรของการแตกหักที่ได้อยู่ในระดับประมาณ 60 ถึง 180 เมกะปาสกาลหรือประมาณ 9,000 ถึง 26,000 ปอนด์ต่อตารางนิ้ว ซึ่งใกล้เคียงกับมาตรฐานที่กำหนดเอาไว้

ตารางที่ 4.9 ค่ามอดูลัสของการแตกหักของตัวอย่างที่ขึ้นรูปและเผาที่
ความดันและอุณหภูมิต่างๆ กัน (หน่วยเป็นเมกะปาสกาล)

อุณหภูมิ ในการเผา (องศาเซลเซียส)	ความดันที่ใช้ขึ้นรูป (เมกะปาสกาล)			
	100	150	200	250
1500	64.3	106.3	110.3	105.0
1550	137.2	136.6	128.5	138.2
1600	150.2	113.3	143.3	120.0
1650	181.5	156.7	140.5	139.9

รูปที่ 4.17 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความดันที่ใช้ในการขึ้นรูปและอุณหภูมิในการเผา
กับค่ามอดูลัสของการแตกหักของตัวอย่าง

4.4.4 ผลของความต้านทานในการขึ้นรูปและอุณหภูมิในการ เผาต่อสมบัติทางไฟฟ้าของตัวอย่าง

4.4.4.1 ความต้านทานไฟฟ้า

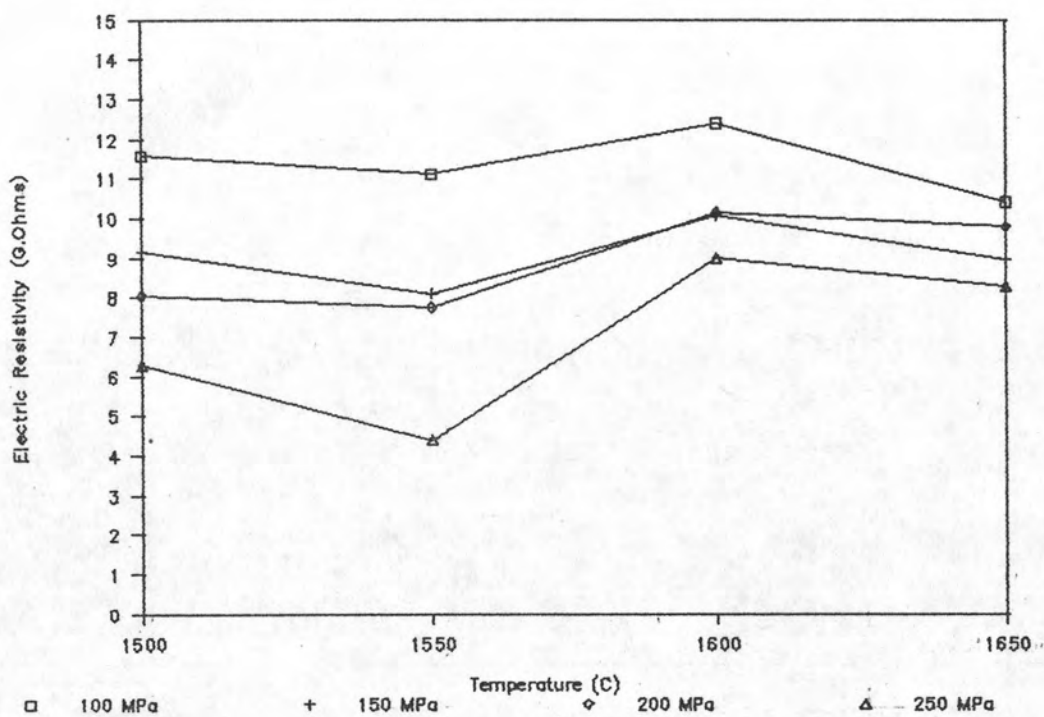
ความสัมพันธ์ระหว่างความต้านทานที่ใช้ในการขึ้นรูปและอุณหภูมิในการเผา กับค่าความต้านทานไฟฟ้าของตัวอย่าง แสดงดังตารางที่ 4.10 และกราฟรูปที่ 4.19 ผลที่ได้สอดคล้องกับที่คาดไว้ กล่าวคือการเพิ่มความต้านทานในการขึ้นรูป และ/หรือ อุณหภูมิในการเผาจะทำให้ความต้านทานไฟฟ้าลดลง ซึ่งเป็นผลมาจากขนาดเกรนที่ใหญ่ขึ้น (Barta, Bartuska และคณะ อ้างถึงใน Gitzen, 1970) เพราะกระแสไฟฟ้าสามารถเคลื่อนที่ผ่านบริเวณขอบเกรนดีกว่าในเนื้อวัสดุ ขนาดเกรนที่โตขึ้นจะทำให้บริเวณขอบเกรนยาวขึ้นและระยะอิสระที่อิเล็กตรอนจะเคลื่อนที่ได้เพิ่มขึ้น การนำไฟฟ้าจึงสูงขึ้น แต่เมื่อเผาตัวอย่างถึงอุณหภูมิ 1600 องศาเซลเซียสซึ่งเป็นจุดที่ทำให้ปริมาณรูพรุนและการकुศิมน้ำลดลงอย่างมาก ค่าความต้านทานไฟฟ้าจะเพิ่มขึ้นอีกครั้ง ทั้งนี้เพราะอากาศโดยทั่วไปจะมีความชื้นและสิ่งสกปรกซึ่งเป็นตัวนำไฟฟ้าที่ค้ำอยู่ด้วยเสมอ ดังนั้นเมื่อลดปริมาณรูพรุนลดลง ปริมาณสิ่งเจือปนเหล่านี้ในเนื้อวัสดุก็จะลดลงด้วยทำให้ความต้านทานไฟฟ้าของวัสดุมีค่าเพิ่มขึ้น ค่าความต้านทานของชิ้นงานที่วัดได้อยู่ในระดับจิกะ หรือ 10^9 โอห์ม-เซนติเมตร ซึ่งนับว่าค่อนข้างต่ำมาก เมื่อเทียบกับมาตรฐานซึ่งอยู่ในระดับ 10^{14} ถึง 10^{15} โอห์ม-เซนติเมตร สาเหตุสำคัญคือผงตัวอย่างที่ใช้ในการขึ้นรูปปริมาณเศษเคียมเพิ่มขึ้นจากที่คิดไว้ (ตารางที่ 4.3) เศษเคียมจะเกิดปฏิกิริยากับอลูมินาและซิลิกาเป็นสารประกอบจุดหลอมเหลวต่ำซึ่งเป็นองค์ประกอบของเนื้อสารส่วนที่เป็นแก้ว จึงทำให้กระแสไฟฟ้าผ่านบริเวณนี้ได้มากขึ้น ความต้านทานจึงลดลง

4.4.4.2 ความแข็งแรงทางโคอีเลกทริก

ความสัมพันธ์ระหว่างความต้านทานที่ใช้ในการขึ้นรูปและอุณหภูมิในการเผา กับค่าความแข็งแรงทางโคอีเลกทริก แสดงดังตารางที่ 4.11 และกราฟรูปที่ 4.20 ผลที่ได้มีลักษณะใกล้เคียงกับความต้านทานไฟฟ้า กล่าวคือการเพิ่มความต้านทานในการขึ้นรูป และ/หรือ อุณหภูมิในการเผาจะทำให้ความแข็งแรงทางโคอีเลกทริกลดลง ยกเว้นตัวอย่างที่เผาที่อุณหภูมิ 1600 องศาเซลเซียสซึ่งจะมีค่าเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยค่าที่ได้อยู่ในระดับประมาณ 300 จูลต่อหนึ่งน้ำหนัก ซึ่งใกล้เคียงกับค่ามาตรฐาน เนื่องจากการมีเนื้อสารส่วนที่เป็นแก้วนั่นเอง

ตารางที่ 4.10 ความต้านทานไฟฟ้าของตัวอย่างที่ขึ้นรูปและ เฝ้าที่ความดันและอุณหภูมิต่างๆ กัน
(หน่วยเป็นจิกะโอม-เซนติเมตร)

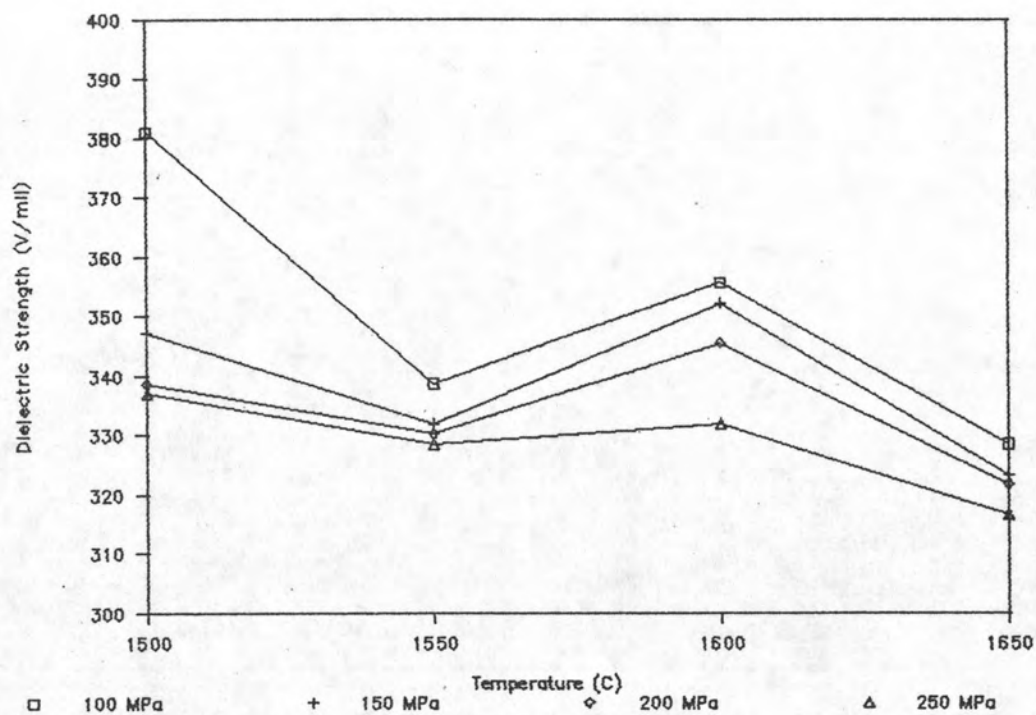
อุณหภูมิ ในการ เฝ้า (องศาเซลเซียส)	ความดันที่ใช้ขึ้นรูป (เมกะปาสกาล)			
	100	150	200	250
1500	11.58	9.16	8.05	6.30
1550	11.11	8.09	7.76	4.39
1600	12.39	10.07	10.14	9.00
1650	10.42	8.95	9.79	8.28

รูปที่ 4.18 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความดันที่ใช้ในการขึ้นรูปและอุณหภูมิในการ เฝ้า
กับความต้านทานไฟฟ้าของตัวอย่าง

ตารางที่ 4.11 ความแข็งแรงทางโคอีเลคทริกของตัวอย่างที่ขึ้นรูปและเผาที่ความดันและอุณหภูมิต่างๆ กัน (หน่วยเป็นโวลต์ต่อหนึ่งนิ้ว)

อุณหภูมิในการเผา (องศาเซลเซียส)	ความดันที่ใช้ขึ้นรูป (เมกะปาสกาล)			
	100	150	200	250
1500	381.0	347.1	338.7	337.0
1550	338.7	331.9	330.2	328.5
1600	355.6	352.2	345.4	331.9
1650	328.5	323.4	321.7	316.7

รูปที่ 4.19 กราฟแสดงความสัมพันธ์ระหว่างความดันที่ใช้ในการขึ้นรูปและอุณหภูมิในการเผากับความแข็งแรงทางโคอีเลคทริกของตัวอย่าง